

Бегека Д. А.

<https://orcid.org/0009-0007-7393-8912>

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ ВЖИВАННЯ ЕВФЕМІЗМІВ І ДИСФЕМІЗМІВ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ (НА ПРИКЛАДІ МАТЕРІАЛІВ СОЦІАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ X)

Стаття присвячена лінгвістичному аналізу евфемізмів і дисфемізмів у сучасному політичному дискурсі соціальної мережі X, яка стала важливим майданчиком для формування громадської думки та поширення політичних наративів. Автор наголошує, що цифрове середовище відзначається високою емоційністю, полемічністю та фрагментарністю висловлювань, що зумовлює особливу роль мовних стратегій пом'якшення й загострення оцінок. Евфемізми розглядаються як засіб маскування, нейтралізації або пом'якшення соціально чутливих тем, тоді як дисфемізми виконують функцію емоційної поляризації, делегітимації та підсилення конфлікту.

У статті систематизовано підходи до визначення цих явищ, окреслено критерії їх ідентифікації в коротких політичних дописах та коментарях, а також показано прагматичні механізми їхнього впливу на адресата. Особливу увагу приділено семантичним трансформаціям лексем, способам поповнення евфемістичної лексики (метафоризація, перифразація, запозичення), а також проблемам перекладу й міжкультурної комунікації.

У роботі використано поєднання дискурс-аналізу та контекстуально-семантичного аналізу, що дозволяє простежити взаємодію мовних одиниць із ширшим політичним контекстом.

Підкреслюється, що систематичне застосування евфемізмів може призводити до «розмиття реальності» та зниження критичного сприйняття інформації, тоді як дисфемізми сприяють радикалізації мовлення й посиленню ідеологічної напруги. У підсумку стаття пропонує теоретико-методологічне підґрунтя для комплексного осмислення функціонування евфемізації та дисфемізації в умовах цифрової політичної комунікації, демонструючи їхню роль як інструментів маніпуляції, оцінки та формування політичних наративів у сучасному медіасередовищі.

Ключові слова: евфемізм, дисфемізм, політичний дискурс, цифрова політична комунікація, соціальна мережа X, мовні стратегії, семантична трансформація, прагматика мовлення, дискурс-аналіз, маніпуляція, політичні наративи.

Постановка проблеми. У сучасному політичному дискурсі соціальні мережі відіграють ключову роль у формуванні громадської думки, оскільки забезпечують швидке поширення інформації та безпосередню взаємодію між політичними акторами й масовою аудиторією. Соціальна мережа X (раніше відома як *Twitter*), яка функціонує як платформа публічної політичної комунікації, вирізняється високим рівнем емоційності, полемічності та ідеологічної напруженості висловлювань. У цих умовах мовні засоби впливу, зокрема евфемізми та дисфемізми, набувають особливої значущості як інструменти маніпуляції, легітимації або делегітимації політичних подій, рішень і суб'єктів.

Попри значну кількість наукових праць, присвячених політичному дискурсу та мовленнєвій маніпуляції, лінгвістичний аналіз евфемізації й дисфемізації саме в контексті соціальних мереж залишається недостатньо систематизованим. Зокрема, бракує досліджень, що комплексно розглядають функціонування цих явищ у коротких, фрагментованих і часто реактивних текстах дописів та коментарів, характерних для платформи X. Невивченими залишаються також механізми прагматичного впливу евфемізмів і дисфемізмів на адресата в умовах цифрової політичної комунікації.

Актуальність проблеми зумовлена необхідністю виявлення закономірностей мовного кон-

струювання політичної реальності у соціальних мережах, де евфемізми слугують засобами пом'якшення, маскування або нейтралізації соціально чутливих тем, тоді як дисфемізми виконують функцію загострення конфлікту, емоційної поляризації та формування негативних оцінок. Відсутність чіткого розмежування цих стратегій у масовій свідомості сприяє зниженню критичного сприйняття політичних повідомлень та посиленню маніпулятивного потенціалу мовлення.

Таким чином, постає проблема наукового осмислення лінгвістичних особливостей уживання евфемізмів і дисфемізмів у політичному дискурсі соціальної мережі X, їхніх семантичних, прагматичних і функціональних характеристик, а також їхнього впливу на формування політичних наративів у сучасному цифровому просторі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема евфемізації та дисфемізації посідає вагомe місце в сучасних лінгвістичних дослідженнях, зокрема в межах політичного та масмедійного дискурсу. У 2022 році автори Г. Сидорук і Ю. Самойленко опублікували працю, у якій розглянули основні підходи до визначення евфемізмів і дисфемізмів, а також проаналізували їхні стилістичні та функціональні особливості в політичних і журналістських текстах англomовного простору, акцентуючи увагу на їхньому оцінному та впливовому потенціалі.

У 2023 році В. Рудь на матеріалі публікацій сайту «Українська правда» виокремила лексикотематичні групи евфемістичних одиниць і дослідила їхню функціональну специфіку в українському медійному дискурсі, зокрема здатність пом'якшувати негативну інформацію та формувати певні інтерпретації суспільно значущих подій [15].

Теоретико-узагальнювальний підхід представлений у працях М. Полюжина та І. Юричко, які здійснили огляд поняття «евфемізм» і показали, як мовленнєві стратегії заміни або пом'якшення прямої номінації функціонують у політичних текстах [11].

Значна частина наукових досліджень зосереджена на функціональних особливостях евфемізмів у медійному та публічному дискурсі, зокрема на їхній ролі у формуванні оцінних смислів, зниженні рівня негативної експресії та здійсненні мовного впливу, включно з маніпуляцією свідомістю адресата (М. Булах) [2]. У цьому контексті окремий тематичний блок становлять праці, присвячені політичним і воєнним евфемізмам, де вони розглядаються як інструмент ідеологіч-

ного впливу та пропаганди. Зокрема, аналізується «новомова» російського політичного дискурсу як система евфемістичних номінацій, спрямованих на маскування насильства, агресії та порушення норм міжнародного права (Т. Бура) [3], а також воєнно-політичні евфемізми в німецькомовних засобах масової комунікації (М. Гамзюк) [6].

Вагоме місце у сучасних наукових розвідках посідає аналіз семантичних і прагматичних механізмів формування евфемістичної лексики. Дослідники розглядають способи її поповнення, зокрема метафоризацію, перифразацію, запозичення та переосмислення лексем (В. Великорода) [4], а також семантико-прагматичні характеристики евфемізмів в англійській мові в зіставному та функціональному аспектах.

Окрему групу становлять праці, присвячені проблемам перекладу евфемізмів. У них акцентується увага на труднощах відтворення оцінного й культурно зумовленого змісту евфемістичних одиниць, особливо в політичному та художньому дискурсі, а також порушуються питання перекладацької етики та міжкультурної комунікації (А. Галайчук) [5].

У цьому ж напрямі працює К. Кошарний, який досліджує особливості передавання евфемізмів у перекладі політичних висловлювань, зокрема виступів американських політиків [9].

Комплексний міжмовний і прагмалінгвістичний підхід представлений в авторефераті докторської дисертації В. Балаж «Евфемізми та дисфемізми масмедійного дискурсу в українській, англійській і польській мовах», у якій системно проаналізовано функціонування цих мовних явищ у медіатекстах трьох мов, зокрема їхню роль у формуванні громадської думки [1].

Крім того, дослідники звертають увагу на соціально-мовний аспект евфемізації, зокрема на використання евфемістичних назв для позначення низькокваліфікованих професій в англійській мові як прояв соціальної коректності та відображення трансформацій суспільних цінностей (О. Потапова, О. Тимошук, Л. Бабай) [14].

Важливими також є праці, присвячені міжкультурному та порівняльному аналізу евфемізмів у політичному дискурсі різних мов (О. Якименко, В. Лазебний) [17]. Зокрема, у дослідженнях, що зіставляють англomовний та центральноазійський політичний дискурс, виявляються як універсальні прагматичні функції евфемізмів, так і культурно зумовлені особливості їхнього використання.

Проблематика вживання евфемізмів і дисфемізмів у політичному дискурсі є предметом активних

міждисциплінарних досліджень у сучасній зарубіжній лінгвістиці, зокрема в межах критичного дискурс-аналізу, політичної лінгвістики та прагматики. Значна частина наукових праць зосереджена на з'ясуванні маніпулятивного потенціалу евфемістичних стратегій у політичній комунікації, що дозволяє простежити їхню роль у формуванні суспільних оцінок та ідеологічних наративів. У цьому контексті особливого значення набуває дослідження семантичних та етичних наслідків евфемізації, яке порушується у низці сучасних англійських публікацій. Зокрема, у працях, присвячених аналізу політичної мови в умовах криз і воєнних конфліктів, наголошується, що систематичне використання евфемізмів може призводити до «розмиття реальності» та зниження рівня критичного сприйняття інформації аудиторією, що безпосередньо впливає на формування громадської думки.

У статті «The Use of Euphemisms in Political Debate» [19], опублікованій А. Nowrasteh на платформі *Cato at Liberty*, аналізується роль евфемізмів у сучасному політичному дискурсі крізь призму фреймінгу та ідеологічної поляризації. Автор доводить, що евфемістичні номінації не є нейтральними замінами, а виконують прагматичну функцію формування певного способу інтерпретації політичних явищ. Використання таких мовних засобів слугує маркером групової ідентичності, сигналізує про систему цінностей та політичних переконань і здатне викликати різні емоційні та оцінні реакції аудиторії.

Важливим теоретичним елементом є концепція «евфемістичного бігового полотна» (*euphemism treadmill*), яка пояснює циклічний характер мовних замінів: евфемізми поступово втрачають пом'якшувальну функцію, набувають негативних конотацій і потребують нових замінів. На прикладі імміграційного дискурсу показано, що зміна термінології не змінює суті проблеми, але впливає на її сприйняття завдяки механізмам фреймінгу. Таким чином, стаття поєднує лінгвістичний та соціально-політичний підходи й може слугувати теоретичним підґрунтям для дослідження прагматичних функцій евфемізмів у сучасних суспільно-політичних текстах.

Стаття В. Picker «Euphemisms and Public Behavior» [20] досліджує явище евфемізмів як мовного інструменту, що впливає на суспільну поведінку та сприйняття інформації. Авторка визначає евфемізм як м'яку або непрямую форму висловлювання, що дозволяє уникати неприємних чи негативних термінів, наприклад, замінюючи

«помер» на «пішов з життя». Вона підкреслює, що такі мовні форми виконують важливі соціальні функції, зокрема зменшують соціальну стигму та сприяють ввічливому спілкуванню. Водночас авторка застерігає, що евфемізми можуть набувати маніпулятивного характеру, спотворювати дійсність і вводити аудиторію в оману, особливо коли використовуються для приховування істини або зміни емоційної реакції аудиторії.

У статті наводяться приклади, де невизначена або розмита мова мала серйозні наслідки: від замовчування сексуальних злочинів у скандалі Пенн-Стейт до ретельно підібраних формулювань у виступі президента Б. Клінтона щодо Affirmative Action, де евфемізми пом'якшують складні та потенційно суперечливі політичні питання. Авторка посилається на роботи Дж. Орвелла та сучасні лінгвістичні дослідження, роблячи висновок про подвійний характер евфемізмів: з одного боку, вони зменшують конфліктність висловлювань, з іншого – можуть спотворювати сприйняття реальності та знижувати критичне мислення аудиторії. Таким чином, стаття підкреслює необхідність критичного ставлення до мови, якою користуємося ми та якою нас інформують, оскільки мовні форми безпосередньо впливають на соціальні практики та суспільні переконання.

Важливим є внесок Е. Crespo-Fernández [18], який досліджує евфемізми в політичному дискурсі британської регіональної преси. Автор застосовує прагматичний підхід і доводить, що евфемістичні номінації використовуються для конструювання позитивного іміджу політичних акторів та мінімізації соціальної напруги. Його дослідження підтверджує тезу про те, що евфемізми є не нейтральними мовними одиницями, а маркерами ідеологічної позиції.

Актуальним напрямом сучасних студій є аналіз евфемізмів і дисфемізмів у цифровому політичному дискурсі, зокрема в соціальних мережах. У низці праць наголошується, що платформи на кшталт X сприяють радикалізації мовлення, де дисфемізми часто домінують над евфемістичними формами, виконуючи функцію емоційного впливу та політичної поляризації. Водночас евфемізми в цифровому середовищі набувають нових форм і використовуються для обходу цензурних обмежень та алгоритмічної модерации.

Таким чином, огляд сучасних праць свідчить про багатовимірність проблеми: від стилістичних і функціональних характеристик до міжкультурних та перекладацьких аспектів. Водночас аналіз зарубіжних досліджень демонструє сталий

інтерес науковців до евфемізмів і дисфемізмів як інструментів політичної комунікації, проте їхнє функціонування саме в дискурсі соціальної мережі X потребує подальшого комплексного лінгвістичного осмислення з урахуванням сучасних комунікативних та технологічних умов.

Постановка завдання. Метою статті є окреслення теоретико-методологічних засад вивчення евфемізації та дисфемізації в сучасному політичному дискурсі, визначення критеріїв ідентифікації відповідних мовних одиниць у текстах політичних дописів соціальної мережі X, аналіз семантичних трансформацій лексем у процесі їх евфемістичного й дисфемістичного вживання, дослідження прагматичних функцій цих одиниць як інструментів оцінки, впливу та маніпуляції, а також з'ясування специфіки їх функціонування в умовах цифрової політичної комунікації та поляризованого медіасередовища.

Виклад основного матеріалу. Теоретико-методологічні засади вивчення евфемізації та дисфемізації в сучасному політичному дискурсі ґрунтуються на положеннях політичної лінгвістики, прагмалінгвістики та критичного дискурс-аналізу. У межах зазначених підходів мова розглядається не лише як засіб передавання інформації, а як інструмент соціального впливу, за допомогою якого конструюється політична реальність, формуються ідеологічні установки та регулюється суспільне сприйняття подій. Евфемізація і дисфемізація в цьому контексті інтерпретуються як прагматично зумовлені мовні стратегії, спрямовані відповідно на пом'якшення або загострення оцінки певних політичних явищ.

Методологічною основою дослідження слугує поєднання якісного *дискурс-аналізу* та *контекстуально-семантичного аналізу* мовних одиниць, реалізованих у політичних дописах соціальної мережі X. Особливості цифрового політичного дискурсу, зокрема його фрагментарність, діалогічність і високий рівень емоційної насиченості, зумовлюють необхідність урахування не лише лексичного значення одиниць, а й комунікативної ситуації, ілюктивного наміру автора допису та очікуваної реакції адресата. У межах такого підходу евфемізми та дисфемізми розглядаються як контекстуально детерміновані явища, семантика яких може змінюватися залежно від політичного та соціального тла.

Критерії ідентифікації евфемістичних і дисфемістичних одиниць у текстах політичних дописів соціальної мережі X базуються на зіставленні прямої, денотативної номінації з альтернатив-

ною мовною формою, що має виразний оцінний потенціал. Евфемістичними вважаються одиниці, які замінюють соціально, політично або емоційно марковані поняття на нейтральніші або абстрактніші номінації, знижуючи інтенсивність негативної оцінки. Дисфемістичні одиниці, навпаки, ідентифікуються за наявністю посиленої негативної конотації, експресивності та прагнення до знецінення або делегітимації об'єкта мовлення.

Важливим методологічним показником є прагматична функція мовної одиниці в конкретному дискурсивному контексті. Для ідентифікації евфемізмів і дисфемізмів у політичних дописах X враховується комунікативна мета висловлювання, ідеологічній позиції автора, а також взаємодії мовної одиниці з ширшим дискурсивним полем, зокрема з попередніми та наступними повідомленнями. Такий підхід дозволяє уникнути формального трактування лексем і забезпечує адекватне тлумачення їхнього функціонування в сучасному цифровому політичному дискурсі.

Отже, окреслені теоретико-методологічні засади та критерії ідентифікації евфемістичних і дисфемістичних одиниць створюють надійну основу для системного аналізу мовних стратегій у політичних дописах соціальної мережі X та сприяють глибшому розумінню механізмів мовного впливу в сучасному українському політичному просторі.

Згаданий раніше *дискурс-аналіз* дозволяє виявити, як політики, громадські діячі та активні користувачі формують певні наративи у дописах. Він фокусується на структуруванні тексту, виборі лексичних одиниць, риторичних фігурах, метафорах та стилістичних прийомах. Наприклад, у дописах політиків можна простежити використання евфемізмів для пом'якшення критики опонентів, коли замість вислову «провальна політика» вживається формулювання «не зовсім ефективна політика». Водночас дисфемізми застосовуються для підкреслення загрози певних явищ, як-от «корупційні схеми» замість більш нейтрального «сумнівні фінансові операції». Застосовуючи дискурс-аналіз, можна також виявити стратегії маніпуляції громадською думкою, серед яких апеляція до емоцій, створення образу ворога, героїзація власних дій або знецінення опонентів.

Своєю чергою *контекстуально-семантичний аналіз* мовних одиниць спрямований на вивчення значення слів і виразів у конкретному контексті, де вони набувають певних коннотацій і функцій. Наприклад, слово «реформа» у політичному дописі може мати нейтральний, позитивний або

іронічно-негативний відтінок залежно від ситуації. Так, вислів «Нова реформа освіти відкриває великі можливості для студентів» демонструє позитивний відтінок, тоді як фраза «Ця «реформа» знову залишила бюджет порожнім» має іронічно-негативний характер. Контекстуально-семантичний аналіз дозволяє ідентифікувати прагматичну функцію мовної одиниці – оцінку, вплив, переконання чи маніпуляцію. Він також допомагає класифікувати слова за їхнім евфемістичним або дисфемістичним потенціалом у політичному дискурсі.

У практичній площині можна проаналізувати типові політичні дописи в соціальній мережі X, виділивши, зокрема, такі мовні одиниці: «соціальна ініціатива» [10] (евфемізм для державного витрачання коштів), «принцип нічого про Україну без України зазнав ерозії» [12] (дисфемізм щодо політичних опонентів), «прозорість процесу» [16] (позитивне забарвлення власних дій).

За допомогою дискурс- та контекстуально-семантичного аналізу ми визначаємо не лише значення цих одиниць, а й їхню роль у формуванні громадської думки та стратегій комунікації.

Комбінування дискурс-аналізу та контекстуально-семантичного аналізу мовних одиниць дозволяє комплексно досліджувати політичний дискурс у соцмережах. Це відкриває можливість систематично оцінювати, як лексика використовується для впливу, маніпуляцій та формування певних наративів, що особливо актуально у сучасному політичному середовищі.

Семантична трансформація лексем у цих процесах полягає у зміні їхнього смислу та оцінкового відтінку залежно від контексту. Наприклад, слово «запобіжний захід» у юридичному контексті звучить нейтрально, але в політичних постах у соцмережах може замінювати більш негативне поняття «арешт», пом'якшуючи сприйняття події. З іншого боку, дисфемістичне вживання термінів проявляється у виразах типу «корупційна хунта», що створює негативне емоційне забарвлення та формує упереджене ставлення до політичного суб'єкта.

У цифровому медіасередовищі роль евфемізмів і дисфемізмів посилюється через швидкість поширення інформації та її поляризований характер. У соціальних мережах політики та медіаактори часто свідомо обирають слова, які підсилюють або пом'якшують певне повідомлення. Наприклад, під час обговорення економічної кризи у Twitter можна зустріти формулювання «труднощі у фінансовій сфері» замість прямого слова «банкрутство», або ж, навпаки, «економіч-

ний колапс» для підкреслення загрози та критики уряду.

Прагматична функція цих лексичних одиниць полягає у впливі на аудиторію: вони можуть формувати оцінку події, підсилювати емоційний ефект, сприяти маніпуляції суспільною думкою. Цей механізм особливо ефективний у поляризованих медіа, де користувачі часто сприймають інформацію через призму власних упереджень, що підсилює вплив мовних стратегій.

Таким чином, аналіз семантичних трансформацій евфемізмів і дисфемізмів у цифровому політичному дискурсі дозволяє не лише відстежувати мовні зміни, але й виявляти стратегії комунікаційного впливу, маніпуляції та емоційного регулювання аудиторії.

Лінгвістичний аналіз евфемізмів і дисфемізмів у політичному дискурсі соціальної мережі X в українському контексті засвідчує їх активне використання як інструментів оцінювання, маніпуляції та ідеологічного впливу. Комунікація на платформі вирізняється високою емоційністю, поляризацією та стислою формою повідомлень, що визначає вибір мовних стратегій.

Евфемізми найчастіше застосовуються для пом'якшення негативно маркованих реалій, пов'язаних із війною, мобілізацією та соціальними втратами. Наприклад, замість прямого означення «війна» використовуються конструкції на кшталт «складна безпекова ситуація» (X, офіційний акаунт Володимира Зеленського, 2022) [8]. Лексему втрати нерідко замінюють формулами «болючі моменти» або «важкі випробування», що знижує емоційну напругу та легітимізує державні рішення (X, офіційний акаунт Петра Порошенка, 2025) [13].

Дисфемізми, навпаки, активно використовуються в опозиційному та громадянсько-активістському сегменті платформи. Наприклад, замість нейтрального означення «представники влади» з'являються лексеми з різко негативною конотацією, такі як «чиновницька кліка» або «монобільшість» (X, офіційний акаунт Петра Порошенка, 2024) [7]. У таких випадках дисфемізація виконує функцію дискредитації та емоційної мобілізації аудиторії, формуючи чітке протиставлення «влада – суспільство».

Показовим є також процес семантичної трансформації евфемізмів у дисфемізми. Так, раніше нейтрально або пом'якшено вживаний термін оптимізація у дискурсі X дедалі частіше набуває іронічно-негативного забарвлення та використовується як маркер прихованих скорочень або втрат

соціальних гарантій. Такий семантичний зсув свідчить про залежність оцінної конотації мовних одиниць від колективного досвіду та суспільного контексту.

Висновки. Узагальнюючи результати дослідження, можна стверджувати, що евфемізми та дисфемізми у політичному дискурсі соціальних мереж виконують не лише роль мовних засобів вираження, а й стають значущими інструментами формування суспільних настроїв та ідеологічних наративів. Їхня функціональність виходить далеко за межі лексичної заміни: евфемізація здатна пом'якшувати конфліктні теми, маскувати соціально чутливі проблеми та створювати ілюзію нейтральності, тоді як дисфемізація навпаки загострює полеміку, підсилює емоційне напруження й сприяє делегітимації політичних опонентів. У цифровому середовищі ці стратегії набувають особливої ваги, адже короткі та реактивні пові-

домлення в соціальній мережі X швидко поширюються й формують колективне уявлення про політичну реальність. Важливим є те, що систематичне використання евфемізмів може призводити до розмиття меж між фактом і його інтерпретацією, знижуючи рівень критичного сприйняття інформації, тоді як дисфемізми, завдяки своїй експресивності, стають катализатором радикалізації мовлення та поляризації суспільства.

Таким чином, аналіз показує, що евфемізація й дисфемізація не є нейтральними мовними явищами, а виступають прагматично зумовленими стратегіями, які активно впливають на адресата, формують його оцінки та спрямовують суспільну думку. Це підтверджує необхідність критичного ставлення до політичної мови в соціальних мережах і усвідомлення того, що вибір мовних форм завжди має ідеологічний та маніпулятивний вимір.

Список літератури:

1. Балаж В. О. Евфемізми та дисфемізми масмедійного дискурсу в українській, англійській і польській мовах: прагмалінгвістичний аспект : дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії / Балаж Валентина Олегівна ; наук. кер. Куранова Світлана Іванівна ; Міністерство освіти і науки України, Національний університет «Кієво-Могилянська академія». – Київ : [НаУКМА], 2025. – 411 с.
2. Булах М. Б. Евфемізми в медіатексті: функціональний аспект. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2017. № 33. С. 97–110
3. Бура Т. «Новомова» російської пропаганди: історична закономірність чи ознака диктатури? *Студентські наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. 2022. № 16. С. 3–8.
4. Великорода В. Б. Механізми поповнення евфеміністичної лексики. *Сучасні тенденції розвитку мов*. 2009. № 4. С. 212–217.
5. Галайчук А. Художні евфемізми та проблеми їх відтворення у перекладі. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2013. № 46. С. 231–239.
6. Гамзюк М. В. Воєнно-політичні евфемізми в сучасних німецькомовних засобах масової комунікації. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. 2022. № 1. С. 19–29.
7. Європейська Солідарність. Повідомлення у соціальній мережі X. URL: https://x.com/Euro_Solidarity/status/1773403428422594602. Дата звернення: 11.01.2026.
8. Зеленський В. Повідомлення у соціальній мережі X. URL: <https://x.com/ZelenskyUa/status/1499093271389294594>. Дата звернення: 11.01.2026.
9. Кошарний К. Етика використання евфемізмів в англо-українському перекладі суспільно-політичних текстів. *Folia Philologica*. 2024. № 8. С. 56–64. DOI: <https://doi.org/10.17721/fovia.philologica/2024/8/7>.
10. МВС України. Повідомлення у соціальній мережі X. URL: <https://x.com/MVS-UA/status/1514937628075900933>. Дата звернення: 11.01.2026.
11. Полюжин М. В., Юричко І. І. Вживання евфемізмів у сучасному політичному дискурсі. *Молодий вчений*. 2023. № 10 (122). С. 67–73. DOI: 10.32839/2304-5809/2023-10-122-14.
12. Порошенко П. Повідомлення у соціальній мережі X. URL: <https://x.com/poroshenko/status/1891557895352864977>. Дата звернення: 11.01.2026.
13. Порошенко П. Повідомлення у соціальній мережі X. URL: <https://x.com/poroshenko/status/1891557895352864977>. Дата звернення: 11.01.2026.
14. Потапова О., Тимощук О., Бабай Л. Використання евфемізмів в англійській мові в номінаціях низькокваліфікованих професій. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2022. № 53. С. 148–151
15. Рудь В. С. Евфемізми в суспільно-політичному дискурсі: аналіз лексико-тематичних груп і функцій / Вікторія Рудь // *Мовний простір сучасного світу* : тези доповідей VIII Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів і молодих учених (м. Київ, 24 травня 2024 р.) / [орг. комітет: Куранова С. І. (голова)

та ін.] ; Національний університет «Києво-Могилянська академія», Кафедра загального і слов'янського мовознавства [та ін.]. – Київ : НаУКМА, 2024. – С. 182–187.

16. Таран С. Профіль у соціальній мережі X. URL: https://x.com/sergiy_taran. Дата звернення: 11.01.2026.

17. Яременко, О., Лазебний, В. Евфемізми в сучасному політичному дискурсі (на матеріалі німецьких часописів) / О. Яременко, В. Лазебний. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. С. 89–94.

18. Crespo-Fernández, E. Euphemistic Metaphors in English and Spanish Epitaphs: A Comparative Study / Metáforas eufemísticas en epitafios ingleses y españoles: Un estudio contrastivo / Eliecer Crespo-Fernández. *Atlantis*, Vol. 35, No. 2, Dec. 2013. С. 99–118.

19. Nowrasteh, A. The use of euphemisms in political debate / Alex Nowrasteh. – Washington, DC : Cato Institute, 7 Dec. 2017. Блог *Cato at Liberty*. URL: https://www.cato.org/blog/use-euphemisms-political-debate?utm_source=chatgpt.com. Дата звернення: 11.01.2026

20. Picker, B. (n.d.). Euphemisms and public behavior. President's Writing Awards. Boise State University. URL: <https://www.boisestate.edu/presidents-writing-awards/euphemisms-and-public-behavior/>

Beheka D. A. THE LINGUISTIC ASPECTS OF EUPHEMISM AND DYSPEMISM USAGE IN POLITICAL DISCOURSE (A CASE STUDY OF THE SOCIAL NETWORK X)

The article focuses on the linguistic analysis of euphemisms and dysphemisms in contemporary political discourse on the social media platform X, which has become a key space for shaping public opinion and circulating political narratives. The author notes that the digital environment is marked by a high level of emotional intensity, polemical interaction, and fragmented forms of expression, which enhances the importance of linguistic strategies used to soften or intensify evaluative meanings. Euphemisms are viewed as tools for masking, neutralizing, or mitigating socially sensitive issues, while dysphemisms serve to promote emotional polarization, delegitimize opponents, and intensify conflict.

The study systematizes existing approaches to defining these phenomena, outlines criteria for identifying them in short political posts and comments, and illustrates the pragmatic mechanisms through which they affect recipients. Particular attention is paid to semantic shifts in lexical units, ways of expanding euphemistic vocabulary (such as metaphorization, periphrasis, and borrowing), as well as issues related to translation and intercultural communication.

Methodologically, the article combines discourse analysis with contextual and semantic analysis, allowing the authors to examine how linguistic choices interact with the broader political context.

The author argues that the systematic use of euphemisms may result in a “blurring of reality” and a reduced level of critical engagement with information, whereas dysphemisms tend to contribute to the radicalization of discourse and an increase in ideological tension. Overall, the article provides a theoretical and methodological basis for a comprehensive understanding of euphemization and dysphemization in digital political communication, highlighting their role as instruments of evaluation, manipulation, and the construction of political narratives in the contemporary media landscape.

Keywords: *euphemism, dysphemism, political discourse, digital political communication, social media platform X, linguistic strategies, semantic transformation, pragmatics of speech, discourse analysis, manipulation, political narratives.*

Дата першого надходження статті до видання: 19.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 24.04.2026